

Luchtverontreiniging door verkeer kan inzichtelijker

Hoe (on)gezond is de lucht in mijn straat?

'Verkeer schaadt de longen' kopt de Volkskrant. De meeste mensen kunnen er weinig mee, zolang onduidelijk is hoe schoon of vies hun buitenlucht is. Haitske Graveland vertelt over een online rekenmodel over luchtkwaliteit.

'Ik merkte het al bij m'n afstudeerproject. Ik werkte mee aan een ander onderzoek via de wetenschapswinkel, ook over luchtkwaliteit. We bekeken gezondheidseffecten bij kinderen die op een basisschool zitten bij een drukke snelweg. Dat is al anderhalf jaar geleden, maar nog steeds bellen er mensen over. Het onderwerp blijft actueel en hot. Er is ontzettend veel behoefte aan informatie.'

'Mensen vragen zich gewoon af: is de luchtkwaliteit slecht in mijn buurt, en wat betekent dat? De Vereniging Stedelijk Leefmilieu, de Gelderse Milieufederatie en de Wetenschapswinkel Biologie willen iets ontwikkelen dat begrijpbaar en vindbaar is. En zo ging ik als onderzoeker bij de Wetenschapswinkel Biologie aan de slag om wetenschappelijk advies te geven over een online rekenmodel over luchtkwaliteit.'

Veel onbekend

'Eerst was het idee om luchtkwaliteit per straat vast te stellen. Maar kwantificeren van gezondheidseffecten op straatniveau, per individu is niet mogelijk. Er is veel bekend over luchtkwaliteit, maar veel ook niet. Je kunt ook niet zeggen dat een bepaalde hoeveelheid fijn stof dat specifieke effect heeft omdat er allerlei andere factoren meespelen, zoals of iemand rookt en verdere gezondheid.'

'Dat wil niet zeggen dat je helemaal niks kunt doen. Er zijn meetpunten die de concentratie fijn stof meten en voor grote wegen in Nederland is luchtkwaliteit berekend met behulp van een rekenmodel. Hierbij is tevens gekeken wat de effecten zijn van het type weg, soort verkeer, de industrie enzovoorts. Met dit rekenmodel als basis kun je een 'tool' maken dat een indicatie geeft van de luchtkwaliteit op een bepaalde plek. Kanttekening is dat het dan wel een versimpeld rekenmodel is.'

Vertaalslag

'Uiteindelijk hebben we in powerpoint een versimpelde versie gemaakt van een website en rekentool. Met een uitgebreide handleiding en uitleg over benodigde gegevens. Door het invullen van een aantal parameters, zoals type wegdek, bebouwing, locatie. Met behulp van deze berekening kan de burger zien of de luchtkwaliteit op deze locatie boven of onder de grenswaarde ligt. Door het invullen van de tool krijg je ook gevoel voor wat er allemaal komt kijken bij luchtkwaliteit.'

'Die versimpelde rekentool hebben we voorgelegd aan twee panels: van burgers en van deskundigen zoals van RIVM, TNO, GGD en Milieudefensie. Heel spannend, stel dat ze het helemaal niks vonden. Maar ze waren positief, al vonden ze het wat ambitieus om op straatniveau iets te zeggen over luchtkwaliteit. Zoals ik zei, dat blijft lastig. In ieder geval zal mijn advies gebruikt gaan worden om zo'n website en rekenmodel verder uit te werken.'

'Bij de burgers merkte ik dat het zeker aanspreekt. Al blijft de vertaalslag van de wetenschappelijke inhoud en de beperkingen belangrijk. Wat fijn stof is, is redelijk uit te leggen, maar het begrip concentratie is moeilijker. Bijvoorbeeld de achtergrondconcentratie fijn stof, die is er gewoon. Maar als de weg rustig is denken mensen: Hoezo achtergrondconcentratie? Het verkeer is nu toch weg? Terwijl over Nederland juist overal een deken van luchtverontreiniging ligt.'

Uit: Tijdschrift Kennis! nr.1, maart 2007 □
uitgave van de Utrechtse Wetenschapswinkels